

עתונות יהודית במה שנותר מיוגוסלביה

צבי לוקר

בין שתי מלחמות העולם נתפרסמה ביוגוסלביה עתונות יהודית וציונית ענפה (ראה "קשר" מס' 4, נובמבר 1988, עמ' 96-100). עקב התפוררותה של הפרוציה היוגוסלבית בשנת 1991, קמו על חורבותיה שש מדינות חדשות: סלובניה, קרואטיה, מקדוניה, בוסניה-הרצגובינה, סרביה ומונטנגרו. שתי האחרונות מהוות כיום את יוגוסלביה. בלובליאנה, בירת סלובניה נותרה קהילה יהודית זעירה והיא הצטרפה למעין איגוד משותף עם הקהילות המועטות שבקרואטיה ובראשן קהילת זגרב. גם במקדוניה עדיין מתקיימת קהילה קטנה אחת – בסקופיה.

אחרי עלייתה של מרבית שארית הפליטה ארצה בשנים 1951-1950, בתקופת שלטונו של טיטו, המקור הכמעט יחיד לפירסומים יהודיים היה איגוד הקהילות בבלגרד. הוא הוציא לאור את "הסקירה היהודית" ("Jevrejski Pregled") שיצאה ברציפות 5-3 פעמים בשנה, בפורמט קווארטו ובה ממוצע של 90-100 עמודים בגיליון, אם כי בשנים האחרונות היו איחורים גדולים בהופעת העתון. לצידו הופיע עתון הנוער "קדימה" (Kadima, casopis jevrejske omladine Jugoslavije). קבוצה המכונה "דור ההמשך" עלתה להנהגת קהילת בלגרד ב-1993 ובאותה שנה החל להופיע ירחון בשם "בילטן" ("Bilten"). כעבור זמן מה התאחדו ה"סקירה" וה"בילטן" והם מופיעים בצוותא עד היום. ה"בילטן" המאוחד מתזיק 30 עמודים והוא מהווה, כבעבר, ביטאון לקהילות שבסרביה ובבוויודינה (במונטנגרו מעולם לא נתארגנו קהילות יהודיות).

"מותק" – עתון לבני הנעורים המופיע בזגרב

motek
list židovske omladine Zagreba

מותק

Broj 15 listopad/studenj 1992. (išri/češvan 5753.

לאחרונה חלו חידושים: ל"קדימה" קם יורש בשם "יופי" המופיע בבלגרד, כעתון הנוער. בנוכי סאד יצא לאור הגיליון השני של "חדשות" כביטאון הנוער היהודי המקומי.

בסרייבו, בירת בוסניה-הרצגובינה, יצאו שני גיליונות של "בילטן" אחר, הפעם כמייצגה של "עדת היהודים ברפובליקה של בוסניה-הרצגובינה".

אך החידוש המשמעותי ביותר התרחש בזגרב. גם שם החל להופיע, עוד בדצמבר 1987, "בילטן" אך במתכונת של "זידוב" (הביטאון הציוני שיצא לאור בין שתי מלחמות העולם) הנדפס על נייר משוכח. בראשית דרכו יצא בשישה, אחר כך בעשרה עמודים וזה כשנה וחצי הוא יוצא לאור ב-16 עמודים. מתפרסמים בו גם איורים, רשימות אמנותיות, סקירות על הנעשה בקהילות, בעולם היהודי ובישראל. גם שם הופיע, כנראה משנת 1991, עתון מיוחד לבני הנעורים בשם "מותק" ("Motek").

קהילת זגרב נקטה בעוד צעד המזכיר ימים עברו, מתקופת הזוהר של זגרב כמרכז ציוני ותרבותי. זאת, על ידי חידוש הירחון "אמנות", תחת הכותר "Novi Omanut" ("אמנות חדשה"), ותת כותר "מוסף להיסטוריה ולתרבות יהודית". ה"בילטן" ו"האמנות החדשה" מופיעים ומופצים ביחד. במוסף האמנותי נכללים איורים ורשימות עיוניות בנושאים מגוונים ובעלי רמה נאה.

בעתונות הקרואטית-יהודית המחודשת משתתפים מדי פעם גם פרופסורים ממכללת זגרב ואחרים וכן פובליציסטים יהודים שעד לאחרונה לא נטלו חלק בעתונים יהודיים. התופעה עצמה הינה חיובית, אך נשאלת מאליה השאלה האם מאמץ כזה אכן מוצדק או מתאים לכאלף חברי הקהילה המבוגרים בזגרב, ולעוד כמה מאוד היהודים הפזורים בעיירות קרואטיה.

אין ספק שביוגוסלביה ובמדינות שהתפרקו ממנה לא פסקה רוח היצירה היהודית והרצון לפרסם עתונות עדיין חי וקיים.

"אמנות חדשה" – ירחון ספרותי-תרבותי המופיע בזגרב

NOVI
OMANUT
PRILOG ŽIDOVSKOJ POVIJESTI I KULTURI
Broj 3-4 / Zagreb, srpanj 1994/5754

חדשות

BILTEN JEVRJSKE OMLADINE NOVOG SADA

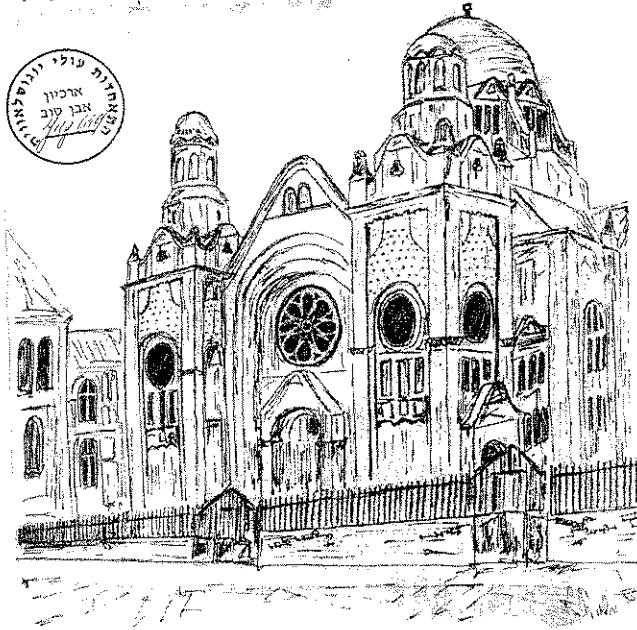
broj 2 godina I

maj - jun 1994

besplatan primerak

"חדשות" - ביטאון הנוער היהודי בנובי סאד (משמאל)

"בילטן" של בלגרד, המופיע כירחון מאז 1993

Bilten

JEVRJSKI PREGLED

SAVEZA JEVRJSKIH OPŠTINA JUGOSLAVIJE

GODINA II, BROJ 9, BEOGRAD, SEPTEMBAR 1994. ETAF. 5754/ETŠRI 5755.

Godišnja konferencija opština ACA SINGER NOVI PREDSEDNIK

Dana 16. jula u pibštinama Saveza u Beogradu održana je 34. redovna Konferencija opština. Sastanku su prisustvovali predstavnici svih opština, članovi Izvršnog odbora Saveza, stručni saradnici, predsednik i počasni predsednik Saveza, i gosti. Posle usudnih napomena i dogovora u radu Konferencije (formirano je radno predsedništvo na čelu s Mirkom Vagočelidom, imenovane verifikaciona i kandidaciono-izborna komisija, imenovani zapisničar i overači zapisnika i uticalo jeeno da od moguca 32 delegata, Konferencija prisustvuje 25, čime je obezbeđen kvorum za mesetani rad), posle čitanja pozdrava i želja za uspešan rad okupa i trenutno stanje kojim je odabrana Žrtvina rata i prenamolno članovima izvedu dve konferencije, predsednik David Albahari podneo je izvешtaj o radu Saveza za protekli godinu. Iz izvешtaja se moglo saznati šta se sve dešavalo na planu redovnih aktivnosti zajednice, s kim se i na

I sa strane u izveštajima zajednica u Banjaluci i Dobroju

Nakonka, rad Konferencije pekinut je zbog posele članova izraelske parlamentarne delegacije, koji su predstavljali Uri Or i Joel Ser i koji su bili

"בילטן" של זגרב - הביטאון המרכזי של היהודים בקרואטיה

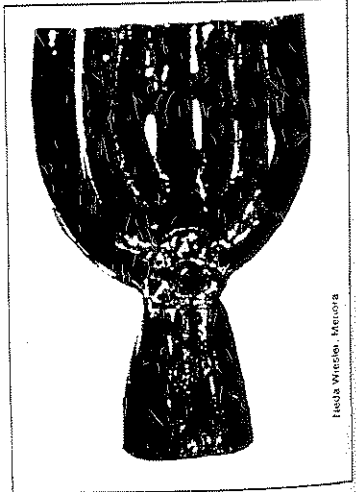
תמוז תשנ"ד bilten 34/35

Židovska općina Zagreb Palmotićeve 16
lipanj/srpanj 1994.

Glavni i odgovorni urednik:
Vlasta Kovač
Uredništvo:
Jasminka Domaš, Hana Francetić,
Vatroslav Ivanušić, Natko Kiršner,
Aleksandar Laslo, Mirko Mirković,
Alfred Pal, Branko Polić, Stojan de
Prato i Dunja Šprajc

U ovom broju "Biltena" surađivali su još: Mira Altarc Hadji - Ristić, Zora Dirnbach, Darko Fišer, Saša Gendell, Jakob Gaon, Eva Grlić, Zoran Mirković, Radovan Milanov, Đuro Oberson, Đorde Pal, Karlo Polančec, Jura Rosenzweig, Melita Švob, Mato Zovkić.

Tiskano na recikli-
ranom papiru

Ilustr. Wiesław, Merceda